

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

**ÇEK DEFTERLERİNİN BASKI ŞEKLİNE VE BANKALARIN HAMİLE
ÖDEMEKLE YÜKÜMLÜ OLDUĞU MİKTARIN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN
TEBLİĞ (1), (2)**

(Sayı: 2010/2)

(20 Ocak 2010 tarihli ve 27468 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı;

- a) Çek defterlerinin baskı şekline ilişkin esasları,
- b) Çekin karşılığının tamamen veya kısmen bulunmaması halinde muhatap bankanın hamile ödemekle yükümlü olduğu miktarı
- c) (2016/6 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

düzenlemektir.

Dayanak (1)

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanununun 2, 3, geçici 1 ve geçici 3 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Çek defterlerinin baskı şekli (4)

MADDE 3- (1) Çek defterleri bankalarca tacir olan ve tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekler açıkça ayırt edilebilecek şekilde aşağıda belirtilen esaslara göre bastırılır.

a) Çek defterleri, yapraklarının boyutları koçan hariç eni 76 mm., boyu 166 mm. olmak üzere ve çek tutar alanı sağ üst köşeye gelecek şekilde bastırılır.

b) Çek yapraklarının basımında CBS-1 standardında manyetik kodlamaya imkan veren kağıtlar kullanılmalı ve kullanılacak kağıtlar organik asitler, anorganik asitler, alkaliler, klor bileşikleri ve organik çözücüler ile tahrifata karşı duyarlı olmalıdır.

c) Çek defterlerinin her yaprağına, çek hesap numarası, çek hesabının bulunduğu banka şubesinin adı, çek hesabı sahibi gerçek kişinin adı ve soyadı, çek hesabı sahibi tüzel kişinin adı, çek hesabı sahibi gerçek kişinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya tüzel kişinin vergi kimlik numarası, çekin basıldığı tarih, tüzel kişilerde varsa Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) numarası, tüzel kişi adına çek düzenleyen kişinin adı ve soyadı ile çek hesabı sahibi ile düzenleyen farklı kişiler olması halinde ayrıca düzenleyen Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının yazılmasına ve imzaya imkan verecek ibareler konulur.

(1) 03.03.2012 tarih ve 28222 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2012/2 sayılı Tebliğ ve 19.11.2016 tarih ve 29893 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2016/6 sayılı Tebliğ ile değiştirilen şeklidir.

(2) 31.01.2012 tarih ve 28190 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/1 sayılı Tebliğ, 03.02.2012 tarih ve 28193 sayılı Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 6273 sayılı “Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 23.01.2013 tarih ve 28537 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2013/1 sayılı Tebliğ, 21.01.2014 tarih ve 28889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/1 sayılı Tebliğ, 21.01.2015 tarih ve 29243 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2015/1 sayılı Tebliğ, 23.01.2016 tarih ve 29602 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2016/1 sayılı Tebliğ, 20.01.2017 tarih ve 29954 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2017/1 sayılı Tebliğ, 19.01.2018 tarih ve 30306 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2018/1 sayılı Tebliğ, 12.01.2019 tarih ve 30653 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2019/1 sayılı Tebliğ, 17.01.2020 tarih ve 31011 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2020/1 sayılı Tebliğ ve 25.01.2021 tarih ve 31375 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2021/1 sayılı Tebliğ ile değiştirilmiş şeklidir.

ç) Çek yaprağında çekin basıldığı tarih, ay ibaresi yazıyla olacak biçimde gün, ay, yıl şeklinde yer alır.

d) Tacir olan ve tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekleri açıkça ayırt edebilmek amacıyla aşağıda yer alan esaslar uygulanır.

- 1) Tacir çeklerinde zemini lacivert (renk kodu: PANTONE 314 U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle “TACİR” ibaresi yer alır.
- 2) Hamiline düzenlenen tacir çeklerinde zemini kırmızı (renk kodu: PANTONE Warm Red U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle, Hamiline ifadesi ikinci satırda olmak üzere, “TACİR HAMİLİNE” ibaresi yer alır. Ayrıca bu tür çekler, lehtar ismi için ayrılan kısımda “HAMİLİNE” ibaresi yer alacak şekilde bastırılır.
- 3) Tacir olmayan kişi çeklerinde zemini yeşil (renk kodu: PANTONE 384 U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle “TACİR OLMAYAN” ibaresi yer alır.
- 4) Hamiline düzenlenen tacir olmayan kişi çeklerinde zemini kahverengi (renk kodu: PANTONE 168 U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle, Hamiline ifadesi ikinci satırda olmak üzere, “TACİR OLMAYAN HAMİLİNE” ibaresi yer alır. Ayrıca bu tür çekler, lehtar ismi için ayrılan kısımda “HAMİLİNE” ibaresi yer alacak şekilde bastırılır.

Bu bentte belirtilen çerçeve, çek yaprağının üst kısmında yer alır. Eni 6 mm., boyu 22 mm. olması gereken çerçevenin içerisinde yer alan ibarelerin yazı karakteri Helvetica Bold, ölçüsü 7 punto olacak şekilde bastırılır.

e) Çek yaprakları MICR-Manyetik Mürekkepli Karakter Okuma (Magnetic Ink Character Recognition) yöntemi ile ve E-13B kodlama standardı kullanılarak manyetik mürekkep ile kodlanır. Çek yapraklarının alt kısmında kodlama alanı için 16 mm.’lik boşluk bırakılır. Kodlama alanının sağ ve sol köşelerinden yatay olarak 7,937 mm., alt ve üst kısmından da dikey olarak 6,35 mm.’lik boşluklar bırakılmak suretiyle bulunan kodlama satırı üzerine soldan itibaren seri numarası, banka ve şube isimlerini tanımlayan banka ve şube kodu, hesap numarası ve çek tutarına ilişkin bilgiler aşağıda gösterilen karakter ve sembol sayıları dikkate alınarak kodlanır.

<u>Kodlanacak Bilgi</u>	<u>Karakter Sayısı</u>	<u>Sembol Sayısı</u>
Seri numarası	7	2
Banka kodu	3	1
Şube Kodu	4	1
Hesap Numarası	16	1
Tutar	11	1

Semboller, çekin sağ kenarından başlayarak tutar, hesap numarası, şube ve banka kodunun başlangıcında, seri numarası kodunun başlangıç ve bitiminde kullanılır. Kodlama alanındaki her karakterin uzunluğu 3,175 mm.dir.

Bankalar bu Tebliğ esaslarına ve kodlamayı gösteren Ek-1’de yer alan örneğe göre bastırdıkları çek defterlerini, tutar kodu dışındaki kodlarını tamamladıktan sonra hesap sahiplerine verirler.

f) (d) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla bankalarca çek yaprakları istenilen renk ve desende bastırılabilir. Üzerine amblem, resim konulabilir.

g) Çek yaprakları üzerine lehtar imzasının alınmasına imkan verecek şekilde bir ibare konulabileceği gibi, “yukarıda imzası bulunan” ibaresi de eklenebilir.

h) Çek defterlerinin ihtiva edeceği çek yapraklarının adedi, Kanunun 2 nci maddesi çerçevesinde yapacakları değerlendirme sonucu üstlenecekleri riskler de dikkate alınarak bankalarca tespit edilir.

i) Çeklerin basımında, Çek Kanunu ile bu Tebliğde belirtilen hususlarla birlikte, çekin keşide yeri ve keşide tarihi dahil, Türk Ticaret Kanununda yer alan çekin şekline ilişkin diğer unsurlar da göz önünde bulundurulur.

Bankanın sorumlu olduğu miktar ⁽²⁾

MADDE 4- (1) Muhatap banka, ibraz eden düzenleyici dışındaki hamile, süresinde ibraz edilen her çek yaprağı için;

a) Karşılığının hiç bulunmaması halinde,

- 1) Çek bedeli ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirası veya üzerinde ise ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirası,
- 2) Çek bedeli ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirasının altında ise çek bedelini,

b) Karşılığının kısmen bulunması halinde,

- 1) Çek bedeli ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirası veya altında ise çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi karşılığı ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirasına tamamlayacak bir miktarı,
- 2) Çek bedeli ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirasının üzerinde ise çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi karşılığa ilave olarak ikibinaltıyüzyetmiş Türk Lirasını

ödemekle yükümlüdür.

Çek düzenleme ve çek hesabı açmaya ilişkin yasaklama ve ortadan kaldırma kararlarının bildirimi

MADDE 5- (2016/6 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Döviz çekleri

MADDE 6- (1) Bu Tebliğ hükümleri döviz çekleri için de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Mahkemelerce verilmiş çek düzenleme ve çek hesabı açmaya ilişkin yasaklama ve ortadan kaldırma kararlarından kesinleşme tarihi 31/05/2010 tarihine kadar olanlara ilişkin bilgiler mülga 3167 sayılı Kanun uyarınca çıkarılan 2003/1 sayılı Tebliğ esasları çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bildirilmeye devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2 ⁽²⁾- (1) Bu Tebliğden önce yayımlanan Tebliğlere göre bastırılan çeklerden ötürü muhatap banka, süresinde ibraz edilen çekin karşılığının bulunmaması halinde her çek yaprağı için binaltıyüzseksen Türk Lirasına kadar ve

⁽²⁾ 31.01.2012 tarih ve 28190 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/1 sayılı Tebliğ, 03.02.2012 tarih ve 28193 sayılı Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 6273 sayılı “Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 23.01.2013 tarih ve 28537 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2013/1 sayılı Tebliğ, 21.01.2014 tarih ve 28889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/1 sayılı Tebliğ, 21.01.2015 tarih ve 29243 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2015/1 sayılı Tebliğ, 23.01.2016 tarih ve 29602 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2016/1 sayılı Tebliğ, 20.01.2017 tarih ve 29954 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2017/1 sayılı Tebliğ, 19.01.2018 tarih ve 30306 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2018/1 sayılı Tebliğ, 12.01.2019 tarih ve 30653 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2019/1 sayılı Tebliğ, 17.01.2020 tarih ve 31011 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2020/1 sayılı Tebliğ ve 25.01.2021 tarih ve 31375 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2021/1 sayılı Tebliğ ile değiştirilmiş şeklindedir.

kısmen karşılığının bulunması halinde ise bu miktarı her çek yaprağı için binaltıyüzseksen Türk Lirasına tamamlayacak biçimde ödeme yapmakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 7- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

Ek: 1

ÇEK YAPRAĞI ÖRNEĞİ

166 mm

